

מראה מקומות, שיעור מאת הג"ר מאיר קפלן שליט"א

חולין ג: – בענין שחיטת עכו"ם וקטן

1. תוספתא ריש חולין, וז"ל, "שחיטת עובד כוכבים הרי זו פסולה ושחיטת הקוף הרי זו פסולה שנא' זבחת ואכלת, לא שזבח העובד כוכבים ולא שזבח הקוף ולא שנזבחה מאליה."

2. רמב"ם הלכות שחיטה פרק ד' הלכה י"א, וז"ל, עכו"ם ששחט אע"פ ששחט בפני ישראל בסכין יפה ואפילו היה קטן שחיטתו נבלה ולוקה על אכילתה מהתורה שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחו, מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחו אתה למד שזבחו אסור ואינו דומה לישראל שאינו יודע הלכות שחיטה."

ושם הלכה י"ב, וז"ל, "וגדר גדול גדרו בדבר שאפילו עכו"ם שאינו עובד ע"ז שחיטתו נבלה."

3. רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק ב' הלכה י', וז"ל, "שחיטת עכו"ם נבילה ומטמאה במשא ואפילו ישראל עומד על גביו, ואם שחט בסכין יפה שחיטה כראוי אחד העכו"ם ואחד הכותי או גר תושב שחיטתן נבילה, וקרוב בעיני שאף זה מדברי סופרים שהרי טומאת ע"ז וטומאת תקרובתה מדבריהם כמו שיתבאר ובגלל ע"ז נתרחקו הכותים ונאסרה שחיטתן, וא"ת והלא היא אסורה באכילה דין תורה, לא כל האסור באכילה מטמא שהרי הטריפה אסורה וטהורה, וא"א לחייב כרת על טומאה זו על ביאת מקדש ואכילת קדשיו אלא בראיה ברורה."

והשגת הראב"ד שם, וז"ל, "וקרוב בעיני שאף זה וכו'. א"א זו היא אחת מסברותיו ואין בכולן פחותה מזו כי עובדי כוכבים הם כבהמות ואין מטמאין ואין מיטמאין עם הדומה לחמור הן גויים כמר מדלי ואת כולם ישא רוח והחושב אותם לכלום אסף רוח בחפניו."

4. ש"ך יורה דעה סימן א' ס"ק ז', וז"ל, "אע"פ שיודע הלכות שחיטה ויודע לאמן ידיו. כן הוא באור זרוע ובהג"א, והטעם כתבו הרא"ה בבדק הבית והג"א ומהרש"ל שם משום דאין נאמנות לקטן, דלא כמו שדחק בעטרת זהב בטעם דכיון שעדיין לא הגיע לחובת שחיטה מן התורה אין שחיטתו שחיטה דכתיב וזבחת שפירושו מי שהוא מצווה כו' כמו שיתבאר בסי' ב' עכ"ל, דזהו תימא דבסי' ב' עובד כוכבים אינו מצווה על השחיטה כלל אבל ודאי דקטן מצווי שהרי אסור לו לאכול בלא שחיטה וגם משכחת לפעמים דשחיטתו כשרה."

5. בית הלוי ח"א סי' י"ד אות ב', וז"ל, "וא"כ קשה לי דהא התוספות בחולין דף ג' ע"ב בד"ה קסבר כתבו דהא דקיי"ל דשחיטת עו"ג הוי נבלה נפקא לן מקרא דזבחת ואכלת מה שאתה זובח אתה אוכל (שם י"ג ע"ב) כלומר אותו שמצווה על הזביחה שחיטתו כשרה לאפוקי עו"ג."

והקשה הש"ך ביו"ד סימן א' ס"ק כ"ז דא"כ שחיטת חרש שוטה וקטן אמאי כשרה באיכא אחרים עומדים ע"ג וראו שלא קלקלו ותירץ הש"ך דהם הווי בר זביחה דלא דמי לעו"ג דאינו מצווה כלל על הזביחה אבל קטן הוי מצווה שהרי אסור לו לאכול בלא שחיטה.

ובאמת דלכאורה קשה עליו מהא דבגיטין דף מ"ה ע"ב ובמנחות דף (ו') [מ"ב ע"ב] פסלין ס"ת שכתבו קטן משום דכתיב וקשרתם וכתבתם כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה הרי דקטן מקרי אינו בקשירה וה"ה דאין לנו לחשבו בר זביחה, וכבר עמד בזה הנודע ביהודה מה"ת ח"א סימן א' (ד"ה וגוף דברי המרדכי).

והחילוק הפשוט שבהם וכן כתב הנוב"י שם דאילו מצות קשירה דליכא מצוה זו כלל על הקטן עד שיגדיל אבל איסור נבלה גם לגבי הקטן הוי האיסור דלכל נאסרה ורק שאין הקטן נענש עליה אם אוכל נבלה דאינו בר עונשין אבל איסורא איכא גם עליו, ולא מבעי למ"ד דס"ל דקטן אוכל נבלות ב"ד מצווין עליו להפרישו הא ודאי מוכרח כן דשם של האיסור איכא גם על הקטן אלא אפילו למ"ד אין ב"ד מצווין עליו להפרישו הוי הטעם דהב"ד לא הוזהרו להזהיר את הקטנים שלא יעשו איסור אבל מ"מ שם של האיסור איכא גם על הקטן, והא ראייה דהא כ"ע מודים דאיסורא דאורייתא אסור לספות לקטן בידיים ואי הוי לגבי הקטן היתר גמור אמאי יהיה אסור להאכילו אלא ודאי דעיקר שם איסורא איכא גם על הקטן ומש"ה מקרי שפיר בר זביחה וכ"כ בתבואות שור סימן א' (ס"ק מ"ט) דמש"ה מיקרי קטן בר זביחה דהא אסור להאכיל לו נבילות."